

jih obresti niti prisoditi, niti dovoliti izvršbe za nje.

Poroki in nerazdelni dolžniki kmetov uživajo tudi omenjene ugodnosti.

Tozadevna zaščita kmeta velja, dokler se ne izda kmeta o spremembi kmečkih dolgov, vsekakor pa preneha veljavnost zakona najkasneje 6 mesecev, računajoč od 20. 4. 1932, dalje, to je 20. 10. 1932.

Sodišča so sicer po svoji službeni dolžnosti dolžna, da prisilne dražbe, ki so tekle dne 20. 4. 1932, odložijo, kadar imajo že v spisu samem zadostno oporo za to, da je dotični zavezanec zaščiteni kmet. Velikokrat to dejstvo iz spisa ne izhaja s potrebno sigurnostjo, ali pa sodišča vsled preobloženosti z delom to prezrejo, tedaj mora vsak zavezanec sam, ako smatra, da spada pod zakon o zaščiti kmetov, predlagati pri izvršilnem sodišču, da se javno dražbo odloži. V tem primeru bo sodišče na zavezančev predlog zaprosilo pristojno občino za potrebno potrdilo, izvršilno postopanje bode pa sodišče ustavilo vse dotlej, da bo sklep o odložitvi prisilne dražbe postal pravno močen, to je, ako ga ne bo mogoče izpodbijati z rekurzom (s pritožbo).

Močnejše pa je zakon zaščitil kmete-dolžnike,

ki so se jim njihovi predmeti (premičnine ali nepremičnine) prodale na javni dražbi, ako je kupil na javni dražbi prodane predmete:

1. zahtevajoči upnik sam ali
2. oseba, ki je z njim v sorodstvu ali svaštvu do druge stopnje, ali
3. zastopnik (pooblaščenec) zahtevajočega upnika.

Ta pojačena zaščita velja že od 19. 3. 1932 dalje.

Te vrste dražbe, ki so se izvršile po 19. 3. 1932 za dolgove zaščitenih kmetov in pri katerih je izdražbal prodane predmete eden izmed gornjih oseb, se razveljavijo.

Posledica razveljavanja je ta, da mora kupec izdražbane predmete

vrniti kmetu, kadar mu kmet vrne kupnino s 6% obresti letno od dne, ko je kupec plačal kupnino. Ako je kupec izdražbane predmete že prodal ali daroval dalje, ali pa so sicer prešle v tretje roke, torej ako izdražitelj ne more več stvari vrniti, tedaj mora povrniti kmetu pravo vrednost izdražbanih predmetov, ki so jo imeli na dan dražbe, dočim mora kmet vrniti kupnino s 6% obresti letno od dne, ko je kupec položil kupnino; kmet lahko zahteva tudi povračilo škode, ako je stvar manj vredna ali poškodovana.

To poročilo prave vrednosti mora zahtevati zaščiteni kmet v šestih mesecih, ko dobi ta zakon obvezno moč, to je najkasneje do 20. 10. 1932.

Za prenos nepremičnin od kupca-zdražitelja nazaj na zavezanca se ne plača ponovne prenosne takse.

O sporih zaradi vrnitve predmetov in zaradi povračila resnične vrednosti odločajo izvršila sodišča.

Kljub tem določilom pa morejo doseči prisilno dražbo: narodna banka, državna hipotekarna banka, privilegirana agrarna banka, državni sklad za terjatve, za katere se vodi izvršba na osnovi sodnih odločb (n. pr. bolniški stroški), samoupravna telesa (banovine, občine, OUZD itd.) in njihove hranilnice ter zadrage, ki so organizirane in poslujejo po veljavnih zakonih o drugih.

Tudi za preživninske terjatve proti dolžniku-kmetu in za terjatve, ki izhajajo iz njegovega kaznjivega dejanja (razne odškodnine, bolestinine itd.) se lahko doseže prisilna dražba kmetove imovine.

Zlasti pa lahko vsakdo za vse svoje terjatve, ki so nastale po dnevu 20. 4. 1932, predlaga pri sodišču prisilno dražbo in isto izvede.

Poleg teh določb vsebuje zakon tudi še predpise, kako se odpomore denarnim zavodom, ki so vsled odložitve izvršb zašli v plačilne težkoče:

1. vsled obče kreditne krize ali

2. vsled neobičajnega in prekomernega dviganja vlog, pod pogojem, da so vrednosti zavoda večje od bremen.

V tem primeru določi ministrski svet na zahtevo prizadetega zavoda po predlogu ministra za trgovino in industrijo roke za izplačilo vlog in drugih terjatev. Predpišejo se tudi ukrepi, ki so potrebni za redno poslovanje zavoda ter za varnost vlagateljev in ostalih upnikov. Minister za trgovino in industrijo ima pravico, da prizadetemu denarnemu zavodu postavi komisarja, ki stalno nadzoruje poslovanje zavoda.

Ostali del zakona je postavil v veljavo nekaj predpisov novega izvršilnega zakona, kar pa za Slovenijo ni ničesar novega z ozirom na to, da že danes veljajo prav enaka določila.

(Konec prihodnjič.)

*

Cene in sejska poročila.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 24. junija 1932 je bilo pripeljanih 116 svinj, cene so bile sledeče: mladi prašiči 5-6 tednov stari komad 90 do 110 Din, 7-9 tednov stari 150 do 200 Din, 3-4 mesece stari 250 do 300 Din, 5-7 mesecev stari 350 do 400 Din, 8-10 mesecev stari 450 do 500 Din, 1 leto stari 600 do 650 Din, 1 kg žive teže 6 do 6.50 Din, 1 kg mrtve teže 10 do 11 Din. Prodanih je bilo 99 svinj.

Usoda raziskovalca.

Pred 20 leti se je podal angleški polkovnik in raziskovalec Fawcett prvič v južnoameriške pragozdove. Prodril je v vzhodno Bolivijo, prepotoval pokrajine, v katerih je bil nepoznan belokožec. Ko se je povrnil po dveh letih v domovino, je poročal o indijanskih plemenih, ki niso še imela nikdar posla z belim človekom. Izsledil je nepoznan narod, ki šteje 100.000 duš in životari ob izviri reke Madidi. Pozneje je naletel oberst Fawcett v državnem arhivu braziljanskega glavnega mesta Rio de Janeiro na dokument iz leta 1745. Iz

pod obzidje, ki bo najbrž pomenilo proti jutru zavzem trdnjave. Ko bodo slišali ob prvem svitu v taboru prve razstrelbe, bodo navalili z vso pehoto na trdnjavo.

Napram podzemeljskim rovom so bili obleganci brez moči. Da bi ne žrtvovali poleg obzidja še topov in streliva, so spravili z dela trdnjave ob reki vse obrambne predmete, da bi jih ne pokopale pod seboj eksplozije. Glavno moč so osredotočili proti taboru, iz katerega je grozil ob zori glavni naskok. Glede kopačev in minerjev so računali, da bodo imeli z njimi lahek opravček.

Komaj je prepodil jutranji svit nekoliko gosto nočno temo, je počilo pod obzidjem ob Kolpi zamolklo, tla so zavalovila, en obrambni stolp se je porušil, zidovi so se zamajali pri temeljih in pokazali na več mestih prav velike razpoke. Pok razstrelb je pognal na noge turški tabor, kriknili so tisoči kakor iz enega grla. Vpitje in tulenje bojnikov je bilo znamenje za napad. V polkrogu so se začeli pomikati proti trdnjavi pionirji-mostarji, za njimi pehota in za to so sedali jezdec na konje. Napadalne čete so kričale, kakor bi ho-

tele preplašiti z vpitjem branitelje in se polastiti Siska. Nadvse pobesnelo, liki najhujše grmenje burno pripravo za napad iz tabora je vprizoril zviti Hasan le kot slepilo. Istočasno, ko je grozil tabor s poplavo, so zašušljala kolikor mogoče na rahlo vesla čolnarjev, ki so prepeljavali turške napadalce po Kolpi, ki bi naj zasedli porušeni stolp in se prebili skozi izstreljene razpokline. Nakana bi mu bila sigurno uspela, da ni obrnil sam Bog Toplišekovih oči, ki je stal tik ob za brambo pripravljenem Pavlu, proti Kolpi. Kot blisk ga je prešinilo: Pravi napad ne bo iz tabora, ampak po reki. Na porazno nevarnost opozorjeni vitez je kriknil iz polnega grla: »Kolpa!« Rezerva je planila k za razvalinami pripravljenim topovom, zagrabila puške in otvorila ogenj na s čolni posuto Kolpo. Na reki presenečeni Turki so zavpili k Allahu na pomoč! Ko so pa videli, da bi bil po izsleditvi prevare vsak napad zaman, so krenili mesto proti toku po reki nazaj proti taboru. Tudi paša je že bil zapazil osmešenje napadalnega načrta, je opustil naskok po suhem in se je moral zadovoljiti med penečim besom in kletvi-

do zaslužka in kruha v vseh državah, skozi katere bodo vodile nove ceste. Cestno omrežje bo zgrajeno po načinu italjanskih avtomobilskih cest, to se pravi: ceste bodo široke, brez ostrih ovinkov, da bo mogoča tem večja hitrost.

Zmago tehnike čez prostor in čas

osvetljujejo tile podatki: Ko je Aleksander veliki zapustil Malo Azijo na poti v Indijo, je potreboval do njene najvzhodnejše meje leto dni, aeroplan pa pride iz Angore do Kalkute sedaj tri dni. Ko se je Cezar vrnil iz Egipta v Italijo, je moral potovati tri mesece, parnik vozi sedaj tri dni. Nemški pesnik

te najdbe je sklepal, da živijo v braziljanski pokrajini Matto Grosso belokožni Indijanci. Pripovedovalo je že tudi več raziskovalcev ter pustolovcev, da so srečali v osrednji Ameriki in po neizmernih pragozdovih ob južnoameriškem veletoku Amazonas bele Indijance.

Fawcett je prevzel nalogo, da odkrije javnosti bele Indijance, če se v resnici gibljejo pod solncem na zemlji. Dne 21. marca 1925 se je podal na pot s svojim sinom, ki je bil takrat star 21 let, in z njegovim prijateljem, 23letnim Raleigh Rimellom, iz Cuyabe, da bi poiskali bele Indijance v pokrajinah ob izviru rek Tapajoz in Xingu. Od omenjenega dne ni bilo o raziskovalcu in o njegovem spremstvu nobenega glasu.

Zemljepisna družba v Londonu, ki je podpirala polkovnika z denarjem, je že odposlala več ekspedicij, ki bi naj poiskale izginulega. Vsa prizadevanja so bila doslej zaman, ako izvzamemo govorice, ki so se pojavile leta 1927, a niso bile kos natančnejši preizkušnji. Po tem neosnovanem besedičenju bi naj bil naletel na tri raziskovalce braziljanski pustolovec 170 km proč od mesta Diamantina v pragozdu. Izpovedal je, da je oberstov sin zbolel. Radi boleznii je sklenila trojica, da se preseli v pragozd, kjer bo vztrajala tako dolgo, da se zopet povrne zdravje mlademu Fawcettu. Zopet je bila na to izpoved odposlana ekspedicija, da bi našla zgubljene, a tudi tokrat je bilo iskanje brezuspešno. Najbolj verjetno bo pač, da so trojico zajeli divji Indijanci in jo umorili. Polkovnik se je odrekel, ko se je podal na pot, vojaškemu spremstvu, ker je bil prepričan, da je v braziljanskih džunglah večja varnost miren sporazum z indijanskimi plemeni nego pa celi polk do ušes oborožene pehote.

V najnovejšem času pa je došlo obvestilo, da je govoril z Indijanci ob zgorajnem toku reke Amazonas lovec, rodom Švicar. Ti Indijanci so mu povedali, da živi že več let nek belokožec

med divjim plemenom kot ujetnik. Popis se nanaša na pogrešanega Fawcetta.

Izključeno ni, da bi polkovnik več ne živel. Mrtvim domnevani raziskovalci so se že večkrat povrnili kar nenadoma. Leta 1927 je dvignila mnogo prahu vest, da je bil umorjen nemški raziskovalec srednje-azijskega Tibeta in južnega tečaja Viljem Filchner. Nekaj mesecev za tem se je Filchner — srečno vrnil v domovino.

Ko se je podal Fawcett na pot, da bi izsledil bele Indijance, je bil star 58 let. Ako še živi, je danes 65letnik. Dolgo ni več čakati, ako ga hočejo najti živega, ker sicer bo podlegel radi starosti neprilikom divjine in ne zahrbtnosti od strani divjih — belih Indijancev.

DEKLETOM ŠMARSKE DEKANIJE.

V nedeljo, 17. julija, priredijo krščanske dekliške organizacije šmarske dekanije proslavo sedemdesetletnice smrti škofa Slomškega, velikega učitelja in prosvetitelja našega naroda in prijatelja slovenske mladine. Škof Slomšek je bil rojen na Ponikvi v šmarski dekaniji, zato ima ta dekanija tem večjo dolžnost, da proslavi svojega velikega rojaka, največjega sina naše zemlje. Proslava se bo vršila pri Sv. Roku nad Šmarjem ter začenja ob 19. uri predpoldne. Govorita gg. kanonik Časl in profesor dr. Hohnjec. Dekleta Marijinih družb, dekliških zvez in vobče krščanske mladenske šmarske dekanije in sosednih krajev, pridite v najoblinejšem številu!

*

Št. Peter pri Mariboru. Prosvetno društvo »Skala« priredi v nedeljo dne 10. julija t. l. izlet po lepih Slovenskih gorah z avtomobilom, na katerem bo prostora za približno 30 oseb. Za kratek čas se pomudimo po raznih krajih, pri pozni službi božji pa bomo pri Mali Nedelji. Vrnili se bomo čez Ptuj. Kdor se želi udeležiti tega izleta, se naj prijavi pri društvenemu predsedniku ali pa pri katerem drugem odborniku. Vsa vožnja bo stala le par »kovačev«.

Pustolovec kot poveljnik.

V zadnji kitajsko-japonski vojni so služili v kitajskih vrstah evropski oficirji. Baš temu dejstvu gre zasluga, da je bil odpor kitajskega vojaštva tako trd in so krenili Japonci na pot miru na pol poti, dasi so bili prvotno prepričani, da bodo pojužinali Kitajce pri Šangaju na kislji juhi.

Eden od najbolj izrednih belokožcev, ki so igrali v najnovejši kitajsko-japonski vojni važno vlogo, je bil poveljnik kitajskih zračnih sil Šang-Hui-Schang. Pod tem pristno kitajskim imenom se skriva ne Kitajec, ampak mednarodni pustolovec, ki je bil rojen v Ameriki in je tamkaj zabeležen z imenom Bert Hall. Je sin delavca v Čikagi. Preselil se je že v mladosti na Francosko, ker je bil prepričan, da bo tamkaj lažje dobil službo kočijaža nego v ameriški domovini. V resnici pa se ni povzpел do pariškega fijakerja. Godilo se mu je v Franciji tako slabo, da se je vpisal v tujsko legijo, da se je le preživel. Dve leti je vztrajal v legiji. Posrečil se mu je pobeg in dospel je v Evropo, ko je izbruhnila svetovna vojna.

Ker je bil izboren letalec, so ga podelili letalstvu, kjer se je kmalu odlikoval po hrabrosti in spretnosti. Med svetovno vojno je pisalo časopisje veliko o Bertu Hallu, ki je znal tako spretno odbijati nemške zračne napade. Bil je eden najbolj slavljениh junakov v zraku. Radi neprestanega vztra-

Goethe je potoval iz Weimarja v Verono dva meseca, danes 20 ur. Ko se je Napoleon vrnil iz Rusije, je prepotoval razdaljo Varšava—Pariz z najhitrejšimi konji v desetih dneh, danes rabi ekspresni vlak 36 ur. Vožnja z Angleške v Severno Ameriko je trajala pred 100 leti celih šest tednov, današnji brzoparniki jo prehitijo v petih dneh. Transport blaga ob Kongu je trajal do lanskega leta iz notranjosti do morja tri tedne, danes za zrakoplov eno uro.

Hudobno.

»Jože, ali imaš luknjo na glavi?«
»Ne, Čemu vprašaš?«
»Ker imaš na rami polno žagovine.«

jo z obično kanonado, ki je bila le znak onemoglosti.

S turškimi kopači in minerji je posadka obračunala na brzo roko. Srečno je minul tudi drugi dan oblege, 18. junij. Poškodbe vsled min pa so le bile tako hude, da ni bilo niti misliti na popravo ter zazidavo obzidja. Poveljniku Blažu Gjuraku je bilo jasno, ako se posreči Turkom še en pristanek s Kolpe, je Sisak zgubljen. Branitelji morajo biti neprestano noč in dan na nogah. Do onemoglosti utrujen vojak ni za brambo, kaj šele za napad. Daljša oblega bi pomenila za Sisak siguren pogin. Še v noči 18. junija je bilo sklenjeno, da zapusti takoj od vojne sreče spremljani Miha Toplišek trdnjavo z dvema Hrvatoma, se splazi do Save, jo preplava ali prekorači. Na desnem in pred Turki varnem savskem bregu bodo že dobili konje, da dosežejo čimpreje Zagreb in glavni stan bližajoče se krščanske vojske. Miha je vzel seboj še pismo poveljnika, v katerem je bila zaprosena nujna odpomoč, sicer bo padla trdnjava radi turške premoči in predolge oblege.

Previdnemu, prekanjenemu in od gorečih

molitev spremljanemu Toplišku se je posrečil pobeg. V nasprotnem slučaju bi ga bili Turčini takoj obglavili in nataknili njegovo glavo na kol kot svarilo vsem nadaljnjim pošiljkam po pomoč.

Dne 19. junija je miroval turški tabor. Le artilerija je streljala z nasipa s kratkimi odmori ter rahljala na vseh koncih ter krajih trdnjavsko obzidje.

Dne 20. junija so vozili, nosili in vlačili turški vojaki hlode in deske preko mosta na desni breg Kolpe v tabor. Gotovo so se pripravljali na nov napad, samo bogznaj pod kakim kritjem in na kak nov zviti način. Obleganci so izzivali z vso drznostjo na dvoboje. Niti eden od ozmerjanih begov ni maral vgrizniti v to vabo. Branitelji so imeli dva dni in dve noči časa, da so se menjavali odpočili, nasitili ter pripravili na ponovne zahteve obrambe, hrabrosti in prenašanja naporov brez spanja.

V noči od 20. na 21. junija so vzrasli na treh koncih pred taborom veliki napadalni stolpi, ki so bili oboroženi na vse strani s topovi. Na va-